

TÜRK CEZA KANUNUNDA ZAMANAŞIMI

Dava zamanaşımı, suçun işlendiği tarihten itibaren kanunda belirlenen süreler geçtiği halde dava

açılmamış veya açılmış olan dava kanuni süre içinde sonuçlandırılmamış ise, devletin cezalandırma hakkından vazgeçmesi ve ceza davasının düşmesi sonucunu doğuran bir ceza hukuku kurumudur.

Ceza zamanaşımı, mahkumiyet hükmünün kesinleşmesinden itibaren belli bir sürenin geçmesiyle

hükmün infaz edilmesinden vazgeçilmesidir. Dava zamanaşımında devletin cezalandırma hakkı ortadan kalkarken, ceza zamanaşımında hükmedilen cezanın infaz edilmemesi söz konusudur.

İki tür dava zamanaşımı süresi vardır. Olağan dava zamanaşımı süresi ve uzamış zamanaşımı süresi. Zamanaşımının kesilmesi sebepleri varsa, şüpheli veya sanık hakkında 'uzamış zamanaşımı süresi' uygulanır. Önce dava zamanaşımı ve sonuçları, daha sonra ceza zamanaşımı ve sonuçları kanun maddeleriyle birlikte aşağıda ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

• DAVA ZAMANAŞIMI

TCK Madde 66- (1) Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası;

- a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda **otuz yıl**,
- b) Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda **yirmibeş yıl**,
- c) Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda **yirmi yıl**
- d) Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda **onbeş yıl**,
- e) Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda **sekiz yıl**, geçmesiyle düşer.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu **sürelerin yarısının**; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, **üçte ikisinin** geçmesiyle kamu davası düşer.

(3) Dava zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibarıyla suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri de göz önünde bulundurulur.

(4) Yukarıdaki fıkralarda yer alan **sürelerin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırı göz önünde bulundurulur**; seçimsiz cezaları gerektiren suçlarda zamanaşımı bakımından hapis cezası esas alınır.

(5) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/8 md.) Aynı fiilden dolayı tekrar yargılamayı gerektiren hallerde, mahkemece bu husustaki talebin kabul edildiği tarihten itibaren fiile ilişkin zamanaşımı süresi yeni baştan işlemeye başlar.***

(6) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği günden, teşebbüs halinde kalan suçlarda son hareketin yapıldığı günden, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği günden, çocuklara karşı üstsoy veya bunlar üzerinde hüküm ve nüfuzu olan kişiler tarafından işlenen suçlarda çocuğun onsekiz yaşını bitirdiği günden itibaren işlemeye başlar.

(7) Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısımında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurt dışında işlenmesi halinde dava zamanaşımı uygulanmaz.

***** Aynı fiilden dolayı tekrar yargılama yapılması gerekiyorsa, dava zamanaşımı süresi, belirlenen yeni suç vasfına göre hesaplanır. Aynı fiilden dolayı tekrar yargılama yapılması, yargılamanın yenilenmesi veya kanun yararına bozma hallerinde, yani ceza davasının yeniden ele alınmasının gerektiği hallerde söz konusu olabilir.**

• **DAVA ZAMANAŞIMI SÜRESİNİN DURMASI VEYA KESİLMESİ**

TCK Madde 67- (1) Soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hallerde; izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar dava zamanaşımı durur.

(2) Bir suçla ilgili olarak;

a) Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi,

b) Şüpheli veya sanıklardan biri hakkında tutuklama kararının verilmesi,

c) Suçla ilgili olarak iddianame düzenlenmesi,

d) Sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa, mahkûmiyet kararı verilmesi, halinde, dava zamanaşımı kesilir.

(3) Dava zamanaşımı kesildiğinde, zamanaşımı süresi yeniden işlemeye başlar. Dava zamanaşımını kesen birden fazla nedenin bulunması halinde, zamanaşımı süresi son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlar.

(4) Kesilme halinde, zamanaşımı süresi ilgili suçla ilişkin olarak Kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar.

• **CEZA ZAMANAŞIMI**

TCK Madde 68- (1) Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında **kırk yıl**.

b) Müebbet hapis cezalarında **otuz yıl**.

c) Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında **yirmidört yıl**.

d) Beş yıldan fazla hapis cezalarında **yirmi yıl**.

e) Beş yıla kadar hapis ve adli para cezalarında **on yıl**.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu **sürelerin yarısının**; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, **üçte ikisinin** geçmesiyle ceza infaz edilmez.

(3) Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısımında yazılı yurt dışında işlenmiş suçlar dolayısıyla verilmiş ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis veya on yıldan fazla hapis cezalarında zamanaşımı uygulanmaz.

(4) Türleri başka başka cezaları içeren hükümler, en ağır ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmez.

(5) Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve kalan ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır.

• **CEZA ZAMANAŞIMI VE HAK YOKSUNLUKLARI**

TCK Madde 69- (1) Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder.

• **MÜSADEREDE ZAMANAŞIMI**

TCK Madde 70- (1) Müsadereye ilişkin hüküm, **kesinleşmeden itibaren yirmi yıl** geçtikten sonra infaz edilmez.

• **CEZA ZAMANAŞIMININ KESİLMESİ**

TCK Madde 71- (1) Mahkûmiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ceza zamanaşımını keser.

(2) Bir suçtan dolayı mahkûm olan kimse üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlediği takdirde, ceza zamanaşımı kesilir.

• **ZAMANAŞIMININ HESABI VE UYGULANMASI**

TCK Madde 72- (1) Dava ve ceza zamanaşımı süreleri gün, ay ve yıl hesabıyla belirlenir. Bir gün, yirmidört saat; bir ay, otuz gündür. Yıl, resmi takvime göre hesap edilir.

(2) Dava ve ceza zamanaşımı re'sen uygulanır ve bundan şüpheli, sanık ve hükümlü vazgeçemezler.

Temyiz İncelemesinde Uzamış Dava Zamanaşımı Süresinin Dolması

Sanığın eylemine uyan suç için öngörülen cezanın türü ve yukarı sınırına göre, dava zamanaşımı süresinin 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e maddesi gereğince 8 yıl olduğu, TCK'nın 67/4. maddesi uyarınca olağanüstü zamanaşımının ise 12 yıl olacağı, suç tarihi olan 28/06/2006 tarihi ile temyiz inceleme tarihi

arasında 12 yıllık olağanüstü zamanaşımı süresinin durma süreleri de eklendiğinde geçmiş bulunduğu anlaşılmalı, sanığın temyiz itirazları bu nedenle yerinde görülmemiş olduğundan; diğer yönleri incelenmeksizin hükmün BOZULMASINA; 5320 sayılı Kanun'un 8/1 ve 1412 sayılı CMUK'nın 322. maddelerinin verdiği yetkiye dayanılarak, 5271 sayılı CMK'nın 223/8. maddesi gereğince sanık hakkındaki kamu davasının zamanaşımı nedeniyle DÜŞMESİNE, 02.07.2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi (Yargıtay 20. Ceza Dairesi - Karar : 2020/3764).

Sanıkların üzerine atılı tefecilik suçunun 5237 sayılı TCK'nın 241/1. maddesinde öngörülen cezasının üst sınırına göre aynı Kanununun 66/1-e ve 67/4. maddelerinde belirtilen 12 yıllık ilaveli dava zamanaşımı süresine tabi olduğu, 2007 olan suç tarihi ile temyiz inceleme günü arasında bu sürenin gerçekleştiği anlaşıldığından hükmün 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi de gözetilmek suretiyle CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, ancak bu husus yeniden yargılamayı gerektirmediğinden aynı Yasanın 322/1 ve 5271 sayılı CMK'nın 223/8. maddeleri gereğince sanıklar hakkında açılan kamu davasının zamanaşımı nedeniyle DÜŞMESİNE 09/06/2020 tarihinde oy birliğiyle karar verildi (Yargıtay 9. Ceza Dairesi - Karar : 2020/445).

Suç tarihinde 15-18 yaş grubunda olan sanığın eylemine uyan suç için öngörülen cezanın türü ve yukarı sınırına göre, dava zamanaşımı süresinin 5237 sayılı TCK'nın 66/1-e ve 66/2 maddeleri gereğince 5 yıl 4 ay olduğu, zamanaşımını kesen en son işlem olarak mahkûmiyet tarihi olan 02/07/2014 tarihi ile temyiz inceleme tarihi arasında 5 yıl 4 aylık dava zamanaşımı süresinin dolduğu anlaşıldığından; diğer yönleri incelenmeksizin hükmün BOZULMASINA; 5320 sayılı Kanun'un 8/1 ve 1412 sayılı CMUK'nın 322. maddelerinin verdiği yetkiye dayanılarak, 5271 sayılı CMK'nın 223/8. maddesi gereğince sanık hakkındaki kamu davasının zamanaşımı nedeniyle DÜŞMESİNE, 09/04/2020 tarihinde oy birliği ile karar verildi (Yargıtay 20. Ceza Dairesi - Karar : 2020/1930)